

Н.О. Будна

СЕРІЯ “ЗАХОПЛЮЮЧА УКРАЇНСЬКА”

БАГАТСТВО СЛОВА

**Зошит
з розвитку зв'язного мовлення**

4 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 74.268.1Укр

Б90

Серію “Захоплююча українська” засновано 2009 року

Рецензенти:

кандидат педагогічних наук, доцент

Онишків З.М.

вчитель вищої категорії початкових класів, старший вчитель

Шост Н.Б.

Будна Н.О.

Б90

Багатство слова: Зошит з розвитку зв'язного мовлення.
4 клас. – Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2022. – 40 с.
–(Серія “Захоплююча українська”).

ISBN 978–966–10–7038–6

“Захоплююча українська” – це серія зошитів з розвитку зв'язного мовлення (з назвами посібників цієї серії можна ознайомитися на останній сторінці обкладинки).

Гадаємо, дітей зацікавлять завдання і вправи, подані у нестандартній формі, які допоможуть їм розвинути своє мовлення, збагатять словниковий запас, навчать складати загадки, вірші, казки, невеличкі історії та оповідання, прищеплять любов і повагу до української мови.

Цей зошит містить систему вправ для різноманітних видів робіт зі словом: визначення назви предмета за його ознаками; добір синонімів, антонімів, омонімів; розрізнення слів та словосполучень, вжитих у прямому й переносному значеннях і т. п.

ББК 74.268.1Укр

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978–966–10–7038–6

© Будна Н.О., 2020

© Навчальна книга – Богдан,

макет, художнє оформлення, 2022

1. Вгадай “колір” слова.

Осінь — жовтогаряча, золота, різнобарвна, багрянолиста.

Весна — _____

Калюжа — _____

Ніч — _____

2. Відшукай “цікаві” слова.

Духмяні — квітка, абрикос, банан, сіно, м'ята, чорнобривці, полин.

Руда — _____

Солодкі — _____

Чарівна — _____

Казковий — _____

3. Добери влучне слово або словосполучення.

Світанок — рожевий, блідий, _____

Дощ — краплистий, лапатий, _____

Цвіт каштана — біло-рожеві свічки, новорічні ялинки, _____

Річка — чиста, прозора, _____

Гори — грізні, суворі, _____

4. Добери слова.

Квітка (яка?) — запашна, _____

(що робить?) — росте, _____

Автомобіль (який?) — легковий, _____

(що робить?) — мчить, _____

Книга (яка?) — цікава, _____

(що робить?) — повідомляє, _____

5. Добери слова, які асоціюються зі словом “казка”.

Казка — бабуся, добро, _____

---

6. Склади асоціативний ряд до слова “Україна”.

Україна — домівка, родина, _____

---

7. Додай іменник.

Радісна, гомінка, пахуча, свіжозелена _____

Теплий, тихий, весняний, погожий _____

Чисте, безхмарне, блакитне _____

8. На що схоже?

Сонячне проміння — золоті нитки сонця, _____

Місяць — великий нічний ліхтар, _____

Водяна лілія — біла зірка, _____

Соняшники — круглі кобзи, світильники, _____

Іній на гілці — замерзлі слізки, білі ниточки, _____

---

9. Підкресли слова, які характеризують мову.

Рідна мова

Мово рідна! Колискова
материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, —
гей, яка ж прекрасна Ти!
Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово — пісня колискова,
мово — матері уста.

Іван Багрянний

10. Поясни зміст прислів'я.

За добре слово грошей не платять,
а скажеш — усім приємно.

11. Запиши слова, які, на твою думку, ...

повідомляють: _____

збагачують: _____

впливають: _____

допомагають: _____

заспокоюють: _____

12. Запиши слова, які ти використовуєш в наступних ситуаціях.

а) Коли когось заспокоюєш: _____

б) Коли бачиш, що твої друзі добре, уміло, дружно виконують якусь справу: _____

в) Коли тобі доводиться просити когось про допомогу чи послугу: _____

---

13. Прочитай вірш. Який настрої він навів на тебе? Чому?

Жоржини

Уже і вересню кінець,
настали дні холодні.
До нас, я чула, морозець
прийде вночі сьогодні.
Впаде на луки, на гаї,
побілить лист на вишні ...
Погасить сонечка мої —
в саду жоржини пишні.
Та я морозцеві тому
не дам жоржин стоптати:
на руки ніжно їх візьму
і понесу до хати.

Марія Познанська

Випиши слова, які ...

а) звучать пестливо, тепло: _____

б) викликають почуття смутку: _____

в) вжиті в переносному значенні: _____

14. Доповни ряди прикметниками.

Жоржина червона, рожева з крапочками, синя, _____

Пелюстки ніжні, оксамитові, видовжені, кучеряві, _____

Серединка золотиста, велика, _____

Стебло міцне, довге, _____

Листки темно-зелені, овальні, різьблені, _____

---

15. Прочитай вірш. Підкресли речення, в якому передана головна думка твору.

Який дощ?

Дощик крапав, моросив,
припускав, гримів, косив,
як з відра лив, шумував,
барабанив, трави м'яв!
Дощ сліпий і zalивний,
невтихаючий, грибний,
обложній, висячий,
сонний, млявий і ледачий.
Як стіна, прямий, стоячий,
і холодний, і гарячий,
а іще і громовистий,
веселковий, променистий,
паралелями і в сітку,
а при вітрі навіть в клітку.
Дощ в природі не один —
для людей і для рослин.

За О. Григор'євим

Випиши з тексту...

слова — дії дощу: _____

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.